

IV.

Előkészítő beszéd és könyörgések

az úri szent vacsora vételével.

Augustus 30-kán, dél előtt tartotta

ALBERT JÁNOS,

tordai pap és tanár.

Beszéd.

Én vagyok az életnek ama kenyere! A ki én hozzám jő, semmiképpen meg nem éhezik, és a ki hiszen én bennem, meg nem szomjuhozik soha. (Ján. 6, 35.) Mikor Jézus amaz öt árpakenyérrel ötezer embert megvendégelvén, kielégített, — s mikor a jeleket és csodákat kívánó sokaságtól ismét felkerestetvén, tovább is kísértetnék, s ez a sokaság még ama manára is hivatkoznék, melyet atyái ettenek a pusztában: Jézus eljöttek véli az időt, melyben magát kimagyarázza, hogy a külsőnek valódi benső, a testinek szellemi jelentőséget tulajdonítson, s mintegy lelket lehelve a testbe, beszéljen a hit és az örök igazság amaz erejéről, a szív és lélek ama kenyéréről és italáról, melyből a kik esznek és isznak, meg nem éheznek és meg nem szomjuhozhatnak soha.

S mikor Jézus ama vacsoránál a tanítványokat öszszegyűjtötte, egy oly gyülekezetet alapított, melyhez hasonlót a világtörténelem nem mutat fel sehol és soha. A mint állottak egykor az eredeti ártatlanság állapotában, vagy a mint állandanak valaha az ítélet napján Isten zsámolyánál az emberek: úgy állanak, úgy állunk itt mindnyájan egymás mellett a testvériség és egyenlőség érzetében a hit erejével és a szeretet varázslánczával öszszefűzve. Leszáll itt a rang és méltóság — mint könnyű madár a földre — a kevélység és képz-

lődés magas légköréből, — megtompul itt az irigység éles fegyvere, — elnémulnak itt a gúny és a rágalom mérges ajkai; — itt a szegény és gazdag öszzetalálkoznak, — a boldog a nyomorulttal együtt sír, — az úr és a szolga együtt vacsorálnak, — mindnyájan testvérek és egyenlők vagyunk; az egyik nem több nem kevesebb, mint egy gyarló, bűnös ember.

Nem ez a kenyér, nem is ez a bor, s együttesen nem is ez a megterített szent asztal az, melynek hatása oly nagy s eredménye annyira bámulandó. Nem. Ezek csak külsők, s magukban véve a jó Istennek mindennapi áldásai. Mint a hang az érzésnek, szó a gondolatnak, ezek képei, külső jelei a hit és vallás amaz örök igazságainak, melyeket a zsarnok császárok fegyverei, az erőszak dúlásai ki nem irthattak; — ezek takarói a lelki szabadság s általában erkölcsi természetünk szabad és független követeléseinek, melyeket a hitnyomozás kintpadjai, a népekre és országokra kiárasztott vérfürdők patakai megölni és eloltani nem tudtak soha; mert a ki örökségül a hitet hagyta s ez asztalt szerzette, már előre biztosított: a ki én bennem hiszen, örök élete vagyon annak. (Ján. 6, 47.)

Ma e szent napon, melyet a lélek és hit szabadságának szentelünk, ha távolabbról az öszzes kereszténység emléke, s legközelebbről vallásfelekezetünk háromszáz éves multja húzódik is lelkünk s képzelemünk előtt; ha a kereszténység első vértanui s üldözései eszünkbe hozzák is nagyjaink s jeleseink vértanui szenvedéseit és halálát, — vallásfelekezetünk ama korát, melyben kifosztattunk és üldöztettünk: ne idézzünk elé azért minden fájdalmat, ne mutassunk fel minden sebet; hadd fedezze bé ezeket a szeretet, hadd legyen hazánkban és földünkön testvériség; mert a hit, melyet vallunk, s ez asztal, melyhez járulunk, s ezeknek szerzője, tőlünk szeretetet követel. Ha egykor különböző név választotta el a felekezeteket, a különböző név, melylyel ma neveztetünk, legyen csak olyan, mint földeinken és mezeinken a barázda, mely csak azért van, hogy tiszteljük a más jogát. S ha vannak még válaszfalak, melyek embert embertől elkülönítenek, romboljuk le azokat, hogy legyünk oly szorosán és oly közel egymáshoz, mint egy közügy bajnokai, s egy szent csata harcászai; mert a hit, melyet vallunk, ez asztal, melyhez járulunk, s ezeknek szerzője tőlünk egyenlőséget követel, s azt tanítja: a ki köztetek első akar lenni, legyen utolsó.

Atyámfiai, mindnyájan testvérek a Krisztusban! a beszéden, melyben Jézus csodatételei után magát kimgyarázta, hogy a külsőnek va-

lődi benső, a testinek szellemi jelentőséget tulajdonítson, s mintegy lelket leheljen a testbe, s a képnek erkölcsi igazságot írjon alája, sokan megháborodtak, — a látványokon, jeleken és csodákon esüngő sokaság nem értve, nem is szeretve az igazságot, hogy a lélek az, mely megelevenít, a test nem használ semmit (Jan. 6, 63.) — a sokaság eloszlott, — alig maradt a tizenkét tanítvány, s ebből is egy áruló: — Jézus látva ezt, így feddözik: nemde el akartok-e ti is menni?! felkiálta ekkor a tűzlelkű Péter: Uram! kihez mennénk? — örök életnek beszéde vagyon nálad! A kísértés ama napjain, a kifosztás és üldözés ama sok esztendein sokan elhagyák a zászlót, melyre ez volt felírva: csak egy az Isten! — A szenvedésekben, melyek fájdalmi és könnyüi elegek lennének jutalmul és áldásul, a költő szerint: megfogyva bár, de törve nem, élünk még! A szeretet és áldozatkészség, de mindenek felett az isteni gondviselés megtartott! Háromszáz éves multunk után nyíltak meg most az Úrnak kapui, hogy bejöhessünk azokon hálaadással, hogy ünnepet szenteljünk, s vegyük a kenyeret és igyuk a pohárt. Jertek el azért s éldejük ezeket mindnyájan; de az éldelet szent érzései között érezze lelkünk mindenek felett a hit erejét, s élvezzük szent vallásunk örök igazságait, melyekhez hívek voltak eleink, s hívek maradtunk mi is, kik Jézus tudományáról valljuk: én vagyok az életnek ama kenyere! A ki én hozzám jő, semmiképpen meg nem éhezik, és a ki hiszen én bennem, meg nem szomjuhozik soha.

Mielőtt pedig az asztalhoz jönénk, imádkozzunk:

Előima.

Leborulunk végtelen kegyelmed székinél oh Isten, s hálát adunk, mielőtt szent fiad asztalához járulnánk! Áldott vagy, ki lakozol a magasságban, dolgaidért, melyekkel megdicsőítetted nevedet, gondviselésedet és kegyelmedet az emberekhez! Áldott vagy, hogy az élet és idő anynyi viszontagságai, a lelki világ nagy és sok változásai, s az emberek üldözései között is megtartottad vallásunkat, s kezed látogatásait is javunkra fordítottad! Im ezekért szenteljük ez ünnepet, ezért jöttünk fel az áldozatra! Te áldd meg e napot, te szenteld meg ez asztalt, ezen a kenyeret és a bort, hogy tápláljanak az örök életre, te szenteld meg szíveinket és lelkeinket, hogy hitünk igazságai, s vallásunk szent elveinek követése vezessenek boldogságra. Szent fiad nevében. Amen.

Urvaesora osztás közötti imák.

A.) A férfiaknak.

- 1.) Áldott Isten! szent fiad szava: minden parancsolatok között az első ez: Halljad Izrael! a mi Urunk Istenünk egy Isten!: őrizz meg minket, hogy ne legyenek szívünknek idegen istenei. Ámen.
- 2.) Áldott Isten! szent fiad tanitja: az ég és a föld elmulnak, az én beszédim pedig semmiképp meg nem avulnak: segélj, hogy megbecsüljük beszédeit, megőrizzük törvényeit, hirdessük az igazságot, mely által új világot teremtettél. Ámen.
- 3.) Áldott Isten! szent fiad tanítása: keressétek először az Istennek országát és annak igazságát, és mind azok megadatnak néktek: segélj, hogy földi törekedéseink között el ne felejtkezzünk menynevei hazánkról, hogy kincset gyűjtsünk az örökéletre. Ámen.
- 4.) Áldott Isten! mikor a tanítványok vették a szent lelkét, valának mindnyájan egyenlő akarattal: hozd el minékünk is amaz ünnepet, mely elvegye tőlünk a versengés és viszálykodás gonosz angyalait, hogy legyünk mi is egyenlő akarattal. Ámen.

B.) Nőknek.

- 1.) Szent Isten! lelked irva hagyta: az ékesség ne legyen külső, mely vagyon aranynak viselésében, vagy szép palástoknak öltözetében, hanem a szívben elrejtett ember, a szelid és csendes élet: segélj, hogy legyen ékességünk a hit, s öltözetünk az erkölcsiség tiszta ruhája. Ámen.
- 2.) Szent Isten! a nagy apostol tanitja: ha szeretet nincsen én bennem, ha angyaloknak nyelvén szólnék is, olyan vagyok, mint a zengő ércz és a pengő czimbalom: adj szívünkbe tiszta szerelmet, lelkünkbe forró szeretetet, hogy szent hivatásunkat betöltsük. Ámen.

- 3.) Szent Isten! Jézusnak szép beszéde: tanuljátok meg én tölem, hogy én szelid és alázatos vagyok, és találtok nyugodalmat a ti lelketeknek: segélj, hogy ha boldogok volnánk is, legyünk alázatosok, s terheink és szenvedéseink súlya alatt is erősítsen a szelid megadás, mint lelkünk jegyesét a Jézust. Ámen.

Utóima.

Ismét hálára borulunk oh meghálálhatatlan szeretet, ki megsohasítottad rajtunk kegyelmedet legközelebbről e napon, és e szent pillanatban is, midőn feleinkkel együtt lehettünk, s az örök élet kenyerével és italával táplálkozhattunk. Fogadd, oh fogadd hálánkat! Erősíts meg ezentúl is hitünkben s tégy állhatatosokká vallásunk örök igazságainak megtartásában. Taníts emlékezni, hogy ne felejtsük soha e napot, melyen állottunk előtted, s felindult lelkünkben égjen az áldozat amaz örök tüze, melyet most oltárodon gyújtottunk. S végre bocsáss el megigazulva, hogy tiszta lélekkel szeressünk tégedet és az embereket; s aztán áldj meg minket és minden testvéreinket, hazánkat és anyaszentegyházunkat, adj ezekben földi és menynevi boldogságot. Szent fiad által. Ámen.

Megáldás.

Menjetek el békeséggel Istennek áldottai! Legyetek megáldva testben és lélekben, házatokban és mezeitekben, hazátokban és templomotokban, a földön és a menynyen, most és mindörökké! Ámen.